

Alueellinen Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkosto

Kainuun sote ja kunnat

Muistio

Aika: pe 24.4.2020 klo 9-11.10

Paikka: Skype-kokous

kunta	Edustajat kunnista, Hytetu-työ	Paikalla	Poissa
Hyrnsalmi	Mikko Holappa		x
Kajaani	Arja Oikarinen	x	
	Jarmo Kinnunen	x	
Kuhmo	Riikka Kähkönen	x	
Paltamo	Helena Hynynen	x	
	Anu Leinonen		x
Puolanka	Anna-Kaarina Uusitalo		x
Ristijärvi	Tiinalliisa Portano	x	
	Elisa Pääkkönen		x
Sotkamo	Heidi Hanhela	x	
Suomussalmi	Jessica Niemelä	x	
Kainuun sote	Saara Pikkarainen puh.joht./sihteeri	x	
Savonia ammattikorkeakoulu opiskelija	Jenna Härkönen		x
Kansanterveyttä metsästä – hanke projektipäällikkö	Airi Matila	x	

Asiat

1. Kokouksen avaus, todetaan läsnäolijat

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Todettiin läsnäolijat, jotka esittäytyivät. Kokouksessa on mukana projektipäällikkö Airi Matila, sp: airi.matila@tapio.fi Kansanterveyttä metsästä -hankkeesta.

2. Edellisen kokouksen muistio

Ei huomauttamista, hyväksyttiin.

3. Kansanterveyttä metsästä, Metsäluonnosta terveyshyötyjä kuntalaisten arkeen – Ideoita kunnan hyvinvointityöhön

Tutkimustieto metsien myönteisistä vaikutuksista henkiseen ja fyysiseen terveytemme on lisääntynyt. Monipuoliset ja vaihtelevat metsäalueet tarjoavat terveyshyötyjä sekä uusia mahdollisuuksia terveyden edistämiseen. Kansanterveyttä metsästä -hankkeessa innostamme kuntia hyödyntämään metsien terveysvaikutuksia ja laadimme suositukset terveyttä edistävien metsien hoidolle. Hanke toteutetaan vuosina 2018–2020 ja sitä rahoittaa maa- ja metsätalousministeriö. Kainuun on mahdollista osallistua aluepilottina hankkeeseen. <https://tapio.fi/kansanterveytta-metsasta/>

Päätavoitteena on tarjota kansalaisille mahdollisuuksia hyödyntää riittävästi kehon ja mielen terveyttä edistäviä metsäympäristöjä. Hankkeen muina tavoitteina on kasvattaa metsän merkitystä kuntalaisten sujuvassa arjessa ja lisätä toimijoiden tietotaitoa metsien hoidossa kansalaisten terveyden ylläpitämiseksi. Monipuolinen metsä on terveyden ja hyvinvoinnin edistäjä. Hanke on osa laajempaa konsortiota, johon kuuluvat Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, Helsingin yliopiston metsätieteen laitos, Luonnonvarakeskus ja Tapio Oy. Hankkeen yhdyshenkilö on metsäasiantuntija Airi Matila, Tapio Oy. Pilotista ei tule hankekustannuksia kunnille eikä Kainuun sotelle. Oheinen liite. Olemme sopineet to 20.2.2020 pidettäväksi 1. etapalaverin Kainuun pilotin sisällöstä hankkeen vetäjän kanssa

Edellisessä kokouksessa asiaa käsiteltiin ja tietona oli, että Kainuun pilotti on mahdollista aloittaa suunnitellusti. On sovittu, että Airi Matila esittelee Kansanterveyttä metsästä -hankekokonaisuutta seuraavassa Hyte-

verkostokokouksessa 24.4.2020. Ristijärven peruskoulussa toteutetaan metsä/luonto -teemaa esimerkillisesti osana kunnan hyte-työtä. Sovittiin, että Tiinaliisa kertoo siitä enemmän ko. asian yhteydessä kokouksessa.

Kuullaan keskustelun pohjaksi Airi Matilan ja Tiinaliisa Portanon esittelyt asiaan liittyen. Sovitaan pilotin etenemisestä, toimintasuunnitelmasta, tavoitteista ja toimenpiteistä ja muusta asiaan liittyvästä. Kunnissa valmistellaan parhaillaan seuraavan valtuustokauden laajaa HYTE-suunnitelmaa (sis. hyte-kertomuksen), johon on mahdollista nostaa metsä/luonto kokonaisuuteen liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä sekä hyödyntää pilotin aikana esille nousseita metsä/luonto -teemoja. Seuraava Alueellinen hyte-verkostokokous pidetään 12.6. jolloin on mahdollista jatkaa työskentelyä työpajatyöskentelynä.

24.4.2020 kokous. Aluksi kuultiin Tiinaliisa Portanon esittely Ristijärven peruskoulussa toteutuvasta metsää ja luontoa hyödyntävästä terveyttä ja hyvinvointia edistävästä toiminnasta, joka tukee oppilaiden kasvua ja kehystä sekä työhyvinvointia, kuvaukset liitteissä. Projektipäällikkö Airi Matila esitteli Kansanterveyttä metsästä – hanketta ja Kainuun pilotin sisältöä ja etenemistä, liitteet. Pilotin tavoitteena on tarkastella: 1) Luonto-teema hyvinvointisuunnitelmassa (nykytila), 2) Valtakunnallisen toimintamallin laatu – testaaminen ja hyödyntäminen Kainuussa, 3) Vahvistaa luonnon hyvinvointivaikutusten jalkautumista Kainuussa, 4) Metsien hyödyntäminen kuntien ja alueen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työssä Kainuussa. Pilotin aikana on mahdollista saada myös koulutusta terveys- ja hyvinvointivaikutusten esilletuontiin nykyistä enemmän esim. viestinnässä, osallistamalla kuntalaisia ja muita tahoja, tarkastelemalla eri väestöryhmien mahdollisuutta vaikuttaa ja osallistua hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyöhön kunnassa/kaupungissa. Miten nämä näkyvät asiakirjoissa ja päätöksenteossa?

Sovittiin alustavasti Kainuun pilotin etenemiseen liittyvistä toimenpiteistä. **Nykytilan selvittämiseksi hyte-koordinaattorit/yhdyshenkilöt lähettävät käytettävissä olevaa materiaalia, kuten kunta/kaupunki strategioita, hyvinvointiohjelmia, HyTeTu- kertomuksia/suunnitelmia, liikuntastrategioita/ohjelmia ym. osoitteeseen: airi.matila@tapio.fi pe 8.5.2020 mennessä.** Kuntien ja Kainuun liiton www.kainuunliitto.fi nettisivuilta saa myös monipuolista tietoa metsä/luontoteemoja käsittelevästä materiaalista, mm. puisto/reittikarttoja. Projektipäällikkö arvioi nykytilaa saamansa materiaalin perusteella 12.6. mennessä, jolloin on seuraava Alueellinen hyte-verkoston kokous.

4. Valtionavustuksen hakeminen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaa vuosina 2020–2022 toteuttaville hankkeille Valtionavustushaku on käynnissä 20.1.–30.4.2020

<https://soteuudistus.fi/tulevaisuuden-sote-keskus-valtionavustushaku>

Sote-uudistuksessa perustason palveluja vahvistetaan ja painopistettä siirretään ehkäisevään työhön. Tavoitteena on varmistaa, että palvelut vastaavat ihmisten tarpeisiin ja ongelmiin voidaan puuttua ajoissa.

Peruspalveluja kehitetään Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmassa. Ohjelman tarkoituksena on perustaa Suomeen laaja-alaisia sosiaali- ja terveyskeskuksia, jotta ihmiset saavat tarvitsemansa avun yhdellä yhteydenotolla.

Ohjelmassa on viisi päätavoitetta:

1. Saatavuus – parannetaan palvelujen yhdenvertaista saatavuutta, oikea-aikaisuutta ja jatkuvuutta
2. Ennaltaehkäisy – siirretään painotusta raskaista palveluista ennakoiwaan ja ehkäisevään työhön
3. Laatu – kehitetään palvelujen laatua ja vaikuttavuutta
4. Yhteen toimivuus – varmistetaan sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteensovitus ja liittymäpinnat muihin palveluihin
5. Kustannukset – hillitään kustannusten kasvua, kun muut tavoitteet toteutuvat

STM on jatkanut hakuaikaa huhtikuun loppuun saakka. Kainuussa valmistelutyö on edennyt viimeistelyvaiheeseen. Tulevaisuuden sote-keskus - ja Rakenneuudistus hankehakemuksia esitellään työryhmän (luottamushenkilöt, kunnat, järjestö, sote) kokouksessa 24.4.2020 iltapäivällä. Rahoitushakemukset lähetetään STM:lle seuraavalla viikolla. Päätöksiä saadaan mahdollisesti kesällä. Kainuulle on ”jyvitetty” rahoitusta Tulevaisuuden Sote-keskushankkeeseen noin. 1,7 milj.€ (100 % rahoitus). Rakenneuudistuksen osalta Kainuun kilpailee rahoituksesta muiden alueiden kanssa ja omarahoitusosuus siinä on 20 %.

Oheisessa kuvassa **luonnon** Tulevaisuuden sote- keskusrakentaminen ja Rakenneuudistus-hankevalmistelun pääkohdista. Näiden kokonaisuuksien alla on useita kehittämisen työpaketteja ja toimenpiteitä, joita toteutetaan yhteistyössä toimijaverkoston kanssa.

Vaikuttava hyte-työ on nostettu yhdeksi kehittämiskokonaisuudeksi, siihen saadaan yhteistyökumppaniksi Itä-Suomen yliopisto.

Kuvio: Kainuun hankekokonaisuus, tulevaisuuden sote-keskuksen rakentaminen ja rakenneuudistus (luonnos).

24.4.2020 kokous. Puheenjohtaja esitteli hankkeen kokonaisuuden ja siihen sisältyvät kehittämisen osa-alueet (kuva). Hyte-työn vaikuttavuuden parantumisen päätavoitteena on soveltaa ja hyödyntää kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämisen mallia Kainuussa yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston Vaikuttavuudentalon kanssa. Mallissa hyödynnetään sosiaalisen ja elämänlaadun mittareita, jotka soveltuvat hyvin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vaikuttavuuden arviointiin. Elämänlaatu antaa kokonaisvaltaisen viitekehyksen terveyteen ja hyvinvointiin. Mikäli hanke saa rahoituksen, aloitetaan Hytetyön vaikuttavuuden käytännön toimet vuoden 2020 loppupuolella. Kainuun kuntien hyte-toimijoita (hyte-ryhmät, koordinaattorit/yhdyshenkilöt, kunnan johto/luottamishenkilöt, järjestöjä jne.) pyydetään mukaan kehittämistyöhön.

5. Ilmoitusasiat

Hyödyllistä tietoa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen löytyy esimerkiksi seur. linkeistä:

<https://www.kuntaliitto.fi/hyvinvoinnin-edistamisen-hyvät-kaytannot>

<https://www.kuntaliitto.fi/osallistuminen-ja-vuorovaikutus/johtaminen-ja-kehittaminen/hyvinvoinnin-edistaminen/hyte-treffit>

Terveyskylä.fi-sivut <https://www.terveyskyla.fi/> Ota koronatieta käyttöön Terveyskylä – palvelusta.

Elintapaohjauksen verkostokirje 1/2020: aineistoja liikkumisen suosituksista ja uusia koulutuksia

<https://www.ukkinstituutti.fi>

6. Muut mahdolliset asiat

- 1) Työkalupakki vaikuttavaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, liite. Käsikirja tarjoaa kokonaisvaltaiseen hyvinvointikäsitteeseen perustuvia välineitä, hyvien käytäntöjen malleja, avainindikaattoreita ja kypsyysanalyysimallin.

https://www3.uef.fi/documents/1529015/2331003/PROMEQ_Tyokalupakki_FINAL.pdf/8eeb01ef-112e-41bc-9c7f-be2baf1c3250 Palataan käsikirjaan seuraavissa verkostokokouksissa.

7. Seuraava kokous

12.6.2020 klo 9-11 kokoustila Lönnrot (tarv. Skype). Mikäli pandemiatilanne Kainuussa mahdollistaa kokousta livenä, työskennellään työpajassa

8. Kokouksen päätettiin klo 11.10.

Kiitos kaikille, terveyttä ja hyvinvointia!

Merk. Saara Pikkarainen